

ГИ ДЪО МОПАСАН ДЪЩЕРЯТА НА МАРТЕН

Превод от френски: Йордан Павлов, —

chitanka.info

Това му се случи една неделя след службата. Той излизаше от черквата и вървеше по отъпкания път, когато видя пред себе си дъщерята на Мартен, която също се прибираше в къщи.

Бащата вървеше до дъщеря си и пристъпваше важно като богат чифликчия. Той не обичаше блузите и носеше сако от сиво сукно и широкополо бомбе.

Тя, пристегната в корсета си, който слагаше само веднаж в седмицата. Вървеше изправена, със стегната талия, широки плещи и издадени бедра, като се полюляваше.

Под шапката ѝ с цветя, направена от някоя модистка в Ивто, се виждаше цялата ѝ здрава, закръглена и стройна шия, с малки, къдрави, изрусели от вятъра и слънцето коси.

Беноа виждаше само гърба ѝ; но знаеше добре какво е лицето ѝ, макар че никога не беше обръщал внимание на него.

И изведнаж си рече: „Дявол да го вземе, хубава мома е все пак дъщерята на Мартен!“ Гледаше я как върви и неочаквано започна да ѝ се възхищава и почувствува, че го обзема желание. Нямаше никаква нужда да види пак лицето ѝ, не. Той не откъсваше очи от снагата ѝ и си повтаряше непрестанно, сякаш разговаряше с някого: „Дявол да го вземе, каква хубава мома!“

Дъщерята на Мартен сви вдясно, за да влезе в „Мартиниерата“, чифлика на баща и, обърна се и хвърли поглед назад. Забеляза Беноа, който ѝ се видя много смешен. Извика му: „Здравей, Беноа.“ Той отвърна: „Здравейте, госпожице Мартен, здравейте, чичо Мартен!“, и отмина.

Когато се прибра, супата беше вече на масата. Той седна срещу майка си, до слугата и до ратая, а слугинята изтича да наточи сидър.

Изсърба няколко лъжици, после бутна чинията си. Майката попита:

— Лошо ли ти е?

Той отвърна:

— Не, сякаш нещо ми тежи в корема и не ми се яде.

Гледаше как ядат другите, отчупваше от време на време по някоя хапка хляб, слагаше я бавно в устата си и дълго я предъвкваше. Мислеше за дъщерята на Мартен: „И все пак бива си я момата.“ Как не беше забелязал това досега, а всичко стана така изведнъж и толкова много го поразил, че не му се ядеше вече!

Не се и докосна до печеното. Майка му го канеше:

— Хайде, Беноа, хапни малко, овнешка плешка е, ще ти поразмине. Когато на човек не му се яде, трябва да опита насила.

Той хапваше парче месо, после пак буташе чинията си — не, не можеше да преглътне нищо, нищичко.

Следобеда отиде да обиколи нивите и освободи ратая, като му обеща, че ще нагледа добитъка, като мине оттам.

Полето беше пусто, тъй като беше неделя. Тук-там сред детелината лениво отпуснати крави с издути кореми преживяха под огнените слънчеви лъчи. Разпрегнати рала чакаха на междите, а разораните ниви, готови за посев, разстилаха грамадните си тъмни квадрати сред жълтите площи, където гниеха късите стебла на скоро окосените овес и пшеница.

Възсух есенен вятър духаше над равнината и предвещаваше прохладна вечер след залез-слънце. Беноа седна край един ров, сложи шапката си на коленете, сякаш имаше нужда да си разхлади главата, и каза гласно всред тихото поле: „Хубава мома е, дявол да го вземе!“

Мисли за нея и вечерта, в леглото си, и сутринта, когато се събуди.

Не беше тъжен, не беше недоволен, не би могъл да каже какво му е. Нещо го държеше, нещо се беше вкопчило в душата му, някаква мисъл, която не го напускаше и която сякаш гъделичкаше сърцето му. Понякога в някоя стая е затворена голяма муха. Тя лети и бръмчи и това бръмчене досажда, дразни. Изведнаж спира и я забравяте, но внезапно пак литва и ви кара да вдигнете глава. Не може нито да я уловите, нито да я прогоните, нито да я убиете, нито пък да я усмирите. Още некацнала, и веднага започва да бръмчи.

Споменът за дъщерята на Мартен тревожеше душата на Беноа като затворена муха.

После го обзе някакво желание да я види пак и той мина на няколко пъти покрай „Мартиниерата“. Зърна я един ден, че простира пране на едно въже, вързано между две ябълки.

Беше топло. Тя беше само по къса фуста, а под ризата й ясно се открояваше витата й снага, когато вдигнеше ръце, за да простре кърпите.

Той стоя сгушен в рова повече от час, дори след като тя си отиде. После се прибра, още по-развълнуван отпреди.

Цял месец мислеше само за нея и тръпки го побиваха, когато чуеше името ѝ. Не ядеше вече и всяка нощ се обливаше в пот, която му пречеше да спи.

В неделя, в черква, не откъсваше поглед от нея. Тя го забеляза и започна да му се усмихва, поласкана, че толкова му харесва.

Но една вечер я срещна неочаквано на пътя. Тя се спря, като го видя, че приближава. Тогава той тръгна право към нея, задъхан от страх и вълнение, но и твърдо решен да ѝ говори. Замънка:

— Знаете ли какво, госпожице Мартен, не може да продължава повече така.

Тя отговори, сякаш с насмешка:

— Какво не може да продължава повече, Беноа?

Той поде:

— Не може да мисля за вас денем и нощем.

Тя сложи ръце на бедрата си:

— Та аз ли съм виновна!

Той измънка:

— Да, вие сте виновна. Не мога да спя, не ми давате мира, не мога да ям, нищо не мога.

Тя прошепна съвсем тихо:

— Какво да направя тогава, за да ви излекувам?

Той се стъписа, отпуснал ръце, ококорил очи, със зяпнала уста.

Тя го тупна силно по корема и избяга.

* * *

От тоя ден те се срещаха край рововете, по пътеките или привечер край синорите, когато той се връщаше с конете, а тя подкарваше кравите към обора.

Той чувствуваше как силен сърдечен и плътски порив го тика, влече го към нея. Искаше му се да я прегърне здраво, да я удуши, да я изяде, да направи някак, та тя да влезе в, него. И тръпнеше от немощ, от нетърпение, от бяс, че тя не му принадлежеше напълно, сякаш двамата бяха едно-едничко същество.

В селото шушукаха за тях. Казваха, че са сгодени. Той впрочем я беше попитал дали иска да му стане жена, а тя беше отговорила: „Да.“

Чакаха случай да поговорят с родителите си.

Но изведнаж тя престана да идва на срещите. Не я виждаше дори когато се скиташе около чифлика. Мяркаше му се само в неделя в черква. И точно една неделя след проповедта свещеникът обяви от амвона годеща на Виктоар-Аделаид Мартен и на Жозефен-Изидор Вален.

Беноа почувствува, че ръцете му се вледениха, сякаш останаха без кръв. Ушите му бръмчаха, не чуваше вече нищо и след малко забеляза, че плаче над молитвеника си.

Цял месец не излиза от къщи. После се залови пак за работа.

Но не се беше излекувал и мислеше непрестанно за нея. Избягваше пътищата, които минаваха покрай тях, за да не вижда дори дърветата в двора ѝ, а това го принуждаваше да прави голяма обиколка сутрин и вечер.

Тя беше вече женена за Вален, най-богатия чифликчия в кантона. Той и Беноа не си говореха, макар че бяха приятели от детинство.

Като минаваше една вечер край общината, Беноа научи, че е бременна. Вместо да изпита голяма болка, почувствува някакво облекчение. Свършено беше вече, напълно свършено. Това ги разделяше повече от брака. Той наистина предпочиташе да бъде така.

Изминаха месеци и месеци. Виждаше я понякога да отива в селото с натежалата си походка. Тя се изчервяваше, като го срещнеше, навеждаше глава и ускоряваше крачките си. А той се отбиваше, от пътя ѝ, за да не мине покрай нея и да не срещне погледа ѝ.

Но с ужас си мислеше, че някоя сутрин можеше да се озове лице с лице с нея и да бъде принуден да я заговори. Какво ли би ѝ казал сега, след всичко, което ѝ беше казал преди, като ѝ държеше ръцете и целуваше косата до страните ѝ? Той продължаваше да си спомня често за срещите им край рововете. Лошо беше постъпила тя след толкова обещания.

Но малко по малко мъчителната болка в сърцето му стихваше, оставаше само тъгата. И един ден за пръв път той мина по стария път край чифлика, в който тя живееше. Гледаше отдалеч покрива на къщата ѝ. Тя беше там! Там живееше с друг! Ябълките бяха цъфнали, петлите пееха на купището. Цялата къща изглеждаше празна — всички бяха излезли да работят на къра. Спря се край оградата и надникна в двора. Кучето спеше пред колибата си, три телета вървяха бавно, едно зад

друго, към локвата. Едър пуяк, разперил опашка, се перчеше пред кокошките като певец на сцена.

Беноа се опря на стълба и внезапно го обзе силно желание да заплаче. Но изведнаж чу някакъв вик, силен вик за помощ, който идваше от къщата. Той се слиса, вкопчил ръце в дървените пречки, и започна да се ослушва. Друг продължителен, сърцераздирателен вик проникна в ушите, в душата, в тялото му. Тя викаше така! Той се спусна напред, прекоси полянката, бутна вратата и я видя — просната на пода, с преbledняло лице, с див поглед, тя се гърчеше, обзета от родилни мъки.

Тогава той се спря, по-блед и по-разтреперан от нея, я измънка:
— Тук съм, тук съм, госпожице Мартен.

Тя промълви задъхана:

— О, не ме оставяйте, не ме оставяйте, Беноа!

Той я гледаше и не знаеше вече какво да каже, какво да направи.

Тя пак започна да крещи:

— О! О! Боли, Беноа! Боли!

Гърчеше се ужасно.

Изведнаж Беноа бе обзет от бясното желание да ѝ помогне, да я успокои, да премахне болката ѝ. Той се наведе, хвана я, вдигна я и я занесе на леглото ѝ. Тя продължаваше да стене, а той я съблече — свали елечето, роклята, фустата ѝ. Тя хапеше ръцете си, за да не крещи. Тогава той постъпи, както беше свикнал да постъпва с животните, с кравите, с овцете, с кобилите — помогна ѝ и пое в ръцете си едро дете, което проплакваше.

Избърса го, уви го в един парцал, който се сушеше край огъня, и го сложи на купчина дрехи за гладене, останали на масата. После се залови пак с майката.

Свали я пак на земята, смени чаршафите и отново я положи на леглото. Тя мънкаше:

— Благодаря, Беноа, ти си чудесен момък!

И проплакваше, сякаш съжаляваше за нещо.

Той не я обичаше вече, никак не я обичаше. Свършено беше. Защо? Как? Сам не би могъл да каже. Това, което се беше случило, го беше излекувало по-добре от десет години разлъка.

Тя попита, отпаднала, разтреперана:

— Какво е?

Той отговори спокойно:

— Чудесно момиченце.

И пак замълчаха. След малко майката прошепна едва чуто:

— Покажи ми го, Беноа.

Той взе момиченцето и го държеше, както би държал светото причастие, когато вратата се отвори и влезе Изидор Бален.

Отначало той не разбра нищо, после изведнаж се досети.

Беноа мъкнаше объркан:

— Вървах си, вървах си така по пътя, когато я чух да вика и влязох... вземи детенцето си, Вален!

Тогава мъжът, със сълзи на очи, пристъпи крачка, взе крехкото детенце, което му подаваше другият, целуна го, постоя за миг развълнуван, положи детето на леглото и протегна двете си ръце на Беноа:

— Дай си ръката, Беноа, дай си ръката, сега ние си казахме всичко, нали така? Ако искаш, да бъдем приятели, добри приятели!...

А Беноа отвърна:

— Искам, разбира се, защо да не искам.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.